Toelichting routekaart Integraal Arrangeren Holland Rijnland

In deze toelichting bij de Routekaart Integraal Arrangeren beschrijven we de basisprincipes van integraal arrangeren in Holland Rijnland. Deze afspraken komen voort uit de leidende principes samenwerking onderwijs-jeugdhulp.

In de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp is integraal arrangeren een belangrijk onderdeel. Bij integraal arrangeren worden kennis, inzichten en activiteiten rondom een leerling en zijn of haar gezin samengebracht. Hierdoor wordt de ondersteuning die geboden wordt aan de leerling en het gezin beter. Ondersteuning die vanuit verschillende leefgebieden tegelijkertijd wordt ingezet, is effectiever dan wanneer losstaande modules of programma's worden aangeboden. Het is effectiever omdat alles samengebracht wordt in één proces en besluitvorming.

De Samenwerking onderwijs-jeugdhulp Holland Rijnland bestaat uit de samenwerkende gemeenten Holland Rijnland, Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland, de Jeugdteams, de Samenwerkingsverbanden PO en VO regio Leiden, Midden-Holland & Rijnstreek en Duin- en Bollenstreek en Regionaal Bureau Leerrecht.

Juni 2026

Wat is integraal arrangeren?

Integraal arrangeren is een meervoudig begrip. Het gaat om:

- Integraal Arrangeren is het samen bedenken, maken en uitvoeren van één arrangement voor een leerling.
- Integraal kijken naar het gehele kind. Wat gaat goed en wat verdient aandacht? We doen dat op alle leefgebieden. We kijken nadrukkelijk naar wat kinderen/ jongeren kunnen, ondanks mogelijke beperkingen. Zo zorgen we ervoor dat kinderen/ jongeren erkend worden in wie ze zijn, wat ze kunnen en wat ze willen bereiken. En voorkomen we dat we alleen naar de beperkingen van kinderen/ jongeren kijken.
- Integraal kijken naar de leefomgeving van het kind. Ouders, verzorger(s), broertje(s), zusje(s), opa en oma maken allemaal onderdeel uit van de leefwereld van het kind/ de jongere. Zo ook de leerkracht, docent en de trainer van de sportvereniging, het buurthuis, vrienden en buren enz. Al deze personen om het kind heen zijn meer of minder betrokken bij haar/zijn ontwikkeling en kunnen een bron van steun en erkenning zijn.
- Integraal kijken naar inzet en gebruik van financieringskaders. Hulp, onderwijs en ondersteuning kennen diverse wetgevingen. Door integraal te kijken kan de financiering afgestemd worden op wat inhoudelijk nodig is.

De meerwaarde van integraal arrangeren

- Vergroten van het welbevinden van het kind/ de jongere, doordat passende hulp sneller ingezet kan worden.
- Duidelijkheid voor ouders over welke instantie voor welke ondersteuning kan zorgen.
- Meer bewustwording van gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Meer transparantie en een integraal beeld.
- Meer verbinding en wederzijds vertrouwen.
- Een vermindering van bureaucratie.

Integraal arrangeren binnen Holland Rijnland

Om deze samenwerking daadwerkelijk goed vorm te kunnen geven wordt er binnen de samenwerkingsverbanden en gemeenten Holland Rijnland gewerkt volgens de werkwijze ‘integraal arrangeren’.

In onze regio Holland Rijnland hebben de gemeenten en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs afgestemd wat de uitgangspunten en basisafspraken zijn m.b.t. integraal arrangeren. Daarnaast zijn er negen stappen bepaald die onderdeel zijn van integraal arrangeren. Deze negen stappen zijn beschreven in de routekaart integraal arrangeren.

Uitgangspunten

- Sommige leerlingen ervaren intensieve problematiek en zijn gebaad bij ondersteuning vanuit zowel onderwijs als jeugdhulp om optimaal tot ontwikkeling te kunnen komen. Voor deze leerlingen is een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp essentieel. Gebruik de ‘Handreiking taken en rollen en verantwoordelijkheden passend onderwijs en jeugdhulp’ wanneer er onduidelijkheden zijn over wie waar verantwoordelijk voor is.
- Voordat er gestart wordt met integraal arrangeren is de route van de eigen ondersteuningsstructuur van de school gevolgd. Er is al een groeiplan (GP)/ ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld en geëvalueerd. Wanneer de ontwikkeling van de leerling onvoldoende groei laat zien dan vraagt de school, aan een van de externe deskundige die verbonden zijn aan de school, een consultatie aan.
- Integraal arrangeren is het samen bedenken, maken en uitvoeren van één arrangement/gezamenlijk plan voor een leerling waarmee onderwijs- en ondersteuningsdoelen gerealiseerd worden.
- De volgende partners zijn betrokken; leerling, ouder(s), school, medewerker lokaal (jeugd)team[1], jeugdgezondheidszorg, samenwerkingsverband (afhankelijk van werkwijze per samenwerkingsverband) en leerrecht/leerplicht (als er verzuim aan de orde is).
- De school neemt initiatief en voert regie tot anders wordt besloten.
- Wordt er iets gesignaleerd buiten het onderwijs? Dan neemt medewerker lokaal (jeugd)team het initiatief om tot een plan te komen en betrekken zij school. De inbreng van school en eventueel het OPP worden meegenomen in dit gezinsplan.

[1] Medewerker lokaal (jeugd)team: De gemeentelijke toegang is belegd bij het jeugdteam. Hiermee worden bedoeld: Jeugdteams Leidse Regio, Voorleder1, Sociaalteam Katwijk, Voorschoten Voor Elkaar, JGT Kaag en Braassem, JGT Nieuwkoop en Oog voor Thuis Alphen aan den Rijn. Voor de leesbaarheid staat er lokaal (jeugd)team.

Routekaart integraal arrangeren; de negen stappen

Integraal arrangeren is een planmatige werkwijze (Plan, Do, Check, Act) om tot een integraal plan te komen. Ondanks dat niet bekend is of het probleem een onderwijs- of jeugdhulpprobleem is, maken onderwijs- en jeugdprofessionals samen een plan (GP/ OPP). Dat plan wordt geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Voor het proces van integraal arrangeren gaan we uit van negen stappen die onderverdeeld zijn in drie fasen:

Voorafgaand aan het multidisciplinair overleg (MDO)

1. Waarnemen
2. Informeren en voorbereiden
3. Organiseren van het breed overleg

Tijdens het MDO

4. Ondersteuningsbehoefte in beeld
5. Gezamenlijke doelenstellen
6. Gezamenlijk arrangeren

Na het MDO

7. Uitvoeren en monitoren arrangement
8. Gezamenlijk evalueren
9. Bijstellen arrangement

In de routekaart integraal arrangeren HR is uitgewerkt wat elke processtap inhoudt en wat het beoogde resultaat is.

Rollen taken betrokkenen

Bij de werkwijze van integraal arrangeren zijn verschillende personen en instanties betrokken. De belangrijkste taken van betrokkenen zijn hieronder uitgewerkt:

Ouder(s)/leerling

- Is altijd aanwezig bij het overleg over de leerling. Indien mogelijk is de leerling ook aanwezig. Als dat niet mogelijk is, wordt er vooraf een gesprek gevoerd met de leerling. Tijdens het leerling gesprek wordt er ruimte gegeven aan het hoorrecht: de leerling heeft het recht om zijn mening te geven over de verschillende onderdelen in het OPP.
- Wordt in de gelegenheid gesteld om mee te denken wie er wordt uitgenodigd voor het overleg en dient akkoord te gaan alvorens anderen worden uitgenodigd.
- Wordt voor het overleg betrokken en denkt mee over wat er goed gaat, wat beter kan en welke mogelijke oplossingen er zijn.
- Deelt informatie die bijdraagt aan het komen tot een oplossing.
- Wordt om toestemming gevraagd voor het delen van informatie met betrokkenen.
- Moet instemmen met het handelingsdeel in het OPP.

Leerkracht/Mentor

- Is het eerste aanspreekpunt voor ouder(s) en leerling.
- Is deelnemer aan het overleg.
- Is betrokken bij het in beeld brengen van de situatie. De leerkracht/mentor deelt hierbij wat er goed gaat in de klas, wat er beter kan en wat er aan ondersteuning nodig is.
- Informeert de betrokkenen over de reeds ingezette ondersteuning en het effect hiervan.
- Geeft aan in hoeverre doelen en mogelijke oplossingen haalbaar zijn.
- Behartigt het belang van de leerling, de klasgenoten en de groep als geheel.
- Is betrokken bij het opstellen van het GP/OPP.

Ondersteuningscoördinator/ coördinator passend onderwijs/ kwaliteit coördinator (voorheen IB'er)

- Zorgt ervoor dat ouders volledig geïnformeerd worden over en betrokken worden bij het traject rondom hun kind.
- Is organisator en voorzitter van het MDO.
- Zorgt voor alle benodigdheden voor het overleg, waaronder: ruimte, uitnodiging, agenda, toestemmingsverklaringen, eventueel een tolk.
- Is eindverantwoordelijk/ voert de regie voor het opstellen van het GP/ OPP.
- Monitort de voortgang van de gestelde doelen.

Samenwerkingsverband

- Alle scholen zijn aangesloten bij een samenwerkingsverband (SWV). Het samenwerkingsverband heeft in het ondersteuningsplan beschreven hoe het geld voor ondersteuning in het onderwijs wordt verdeeld en ingezet. Dit heeft ook invloed op de betrokkenheid van het SWV bij brede gesprekken.
- Het SWV beslist over de toelaatbaarheid van een leerling tot het speciaal (basis/voortgezet) onderwijs of tot een tijdelijke lesplaats. De onderwijsspecialist van het SWV wordt geraadpleegd en sluit aan tijdens het MDO.
- Het SWV wordt in ieder geval bij de volgende situaties ook altijd betrokken: thuiszittersproblematiek, risicogedrag, complexe casuïstiek en ontheffing van leerplicht.

De medewerker lokaal (jeugd)team

- Beoordeelt na onderzoek of en welke hulp nodig is. Hierbij worden eerst de mogelijkheden vanuit school, lokaal (jeugd)team, welzijn, maatschappelijk werk, jongerencoach, peergroep, lotgenotencontact, e.d. verkend.
- Beoordeelt of aanvullend gespecialiseerde jeugdhulp nodig is op of (tijdelijk) buiten de school. Hierbij wordt ook benoemd wanneer de hulp weer afgeschaald kan worden.
- Beoordeelt of er binnen het gezin een zorgvraag ligt waar ook jeugdhulp of andere ondersteuning voor nodig is.

Medewerker gespecialiseerde jeugdhulp

- Is de uitvoerende professional van de jeugdhulporganisatie. De inzet van jeugdhulp gebeurt in afstemming met de medewerker lokaal (jeugd)team.
- Werkt volgens het uitgangspunt van het (opbouwen naar het) volgen van onderwijs.
- De gespecialiseerde jeugdhulp vindt plaats in afstemming met school en het samenwerkingsverband.

Leerrecht/leerplicht

- Adviseert ouders, leerling en scholen bij langdurig verzuim.
- Heeft contact met ouders en leerling wanneer er sprake is van langdurig of ongeoorloofd schoolverzuim.